

28 november 2021 – Eerste Advent

TROOST MIJN VOLK

Jesaja 40, vers 1 t/m 11

Kunt u een moment herinneren, waarop u echt bent getroost? Ik zeg er met nadruk bij *'echt'* bent getroost', want sommige vormen van troost zijn geen troost. U kent vast wel die doodoeners, waarmee mensen je soms willen troosten: 'je moet niet bij de pakken neerzitten hoor!'. Of: 'de tijd heelt alle wonden', 'het leven gaat verder'. Of: 'je moet het maar aanvaarden, want het is niet anders'. Aan zulke woorden heb je vaak niks, omdat deze woorden – hoe goed bedoeld ook soms - niks zeggen. Want soms zijn er ergens geen woorden voor en dan moeten wij vooral ook geen woorden gaan zeggen. Maar die echte troost, die kan je soms ook ervaren van mensen... En wat maakt troost nu tot echte troost? Ik denk dit: dat iemand het niet mooier of makkelijker probeert te maken..., of je er overheen probeert te tillen, je op andere gedachten probeert te brengen..., maar *dat iemand je ziet zoals je op dat moment bent en gewoon even bij je wil zijn*. Zonder iets te doen, te veranderen, te adviseren, te zeggen..., gewoon heel dichtbij je zijn. Dat is echte troost. Nou, die troost wil God ons geven. Dat is in enkele woorden samengevat de hele betekenis van Advent en Kerst: *God Die heel dichtbij je wil zijn*.

Even dat woordje 'troost', het woordje 'troost' is meer dan troost-als-je-verdrietig-bent. Je troost, daarmee wordt bedoeld: je houvast. De vaste grond onder je voeten als alles wankel blijkt te zijn. Het fundament waarop je leven is gebouwd als het soms bijzonder hard kan stormen. Je fundament, je houvast, de zin van je leven, je zekerheid..., dat is allemaal dat ene woordje 'troost'. (Zie ook zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus.) En die troost wil God je geven. Soms betekent die troost inderdaad dat je je in je verdriet toch getroost en bemoedigd voelt. Maar soms betekent die troost iets heel anders, bijvoorbeeld *je zekerheid* als je een spannend traject in het ziekenhuis moet doorlopen, of als het niet lekker loopt op school. Soms betekent die troost *de zin van je leven*, als je keihard aan de slag bent in je leven en de vraag op je afkomt waar je het

eigenlijk allemaal voor doet. Dan is dit de troost die God je wilt geven: zekerheid, houvast, de zin van het leven, een fundament onder je bestaan.

Om te proeven hoe echt en hoe mooi die troost is van God, moet ik even iets over Jesaja vertellen:

Als Jesaja in hoofdstuk 40 opeens begint over troost, dan zijn hier al 39 hoofdstukken aan voorafgegaan. In die 39 hoofdstukken heeft Jesaja het volk Israël een spiegel voorgehouden. Er zijn heel mooie woorden in deze 39 hoofdstukken te vinden – ik zal er deze Adventstijd ook een aantal van met u gaan lezen – maar die 39 hoofdstukken bevatten vooral ernstige waarschuwingen, oordeelsaankondigingen. Het is werkelijk code zwart voor het volk Israël. Zo zwart zag haar toekomst eruit! Want volk Israël was uit de verbinding met God gestapt. Ze had haar vertrouwen gesteld op andere landen en politieke grootmachten om haar situatie zeker te stellen. Israël was druk bezig in de geopolitiek, met het sluiten van bondjes en verdragen om zichzelf veilig te stellen. Israël had ook bijzondere aandacht voor allemaal goden die ook door andere volken werden gediend. Er waren dus allemaal andere partners in de relatie van God en Zijn uitverkoren volk binnengedrongen die de relatie van Israël met haar God hadden vertroebeld, kapot gemaakt... en God had dit blijkbaar maar te accepteren...

Tegelijkertijd zag de Heere God het volk Israël helemaal verworpen, helemaal anders worden in haar gedrag. Je kende haar op den duur niet meer terug. Er kwam onrecht in de maatschappij van Israël. Rijken werden steeds rijker en armen werden steeds armer. Omkoopschandalen. Witwaspraktijken. En godsdienstige leiders die het volk naar de mond praatten, die al het onrecht wat er plaatsvond met een religieus sausje overgoten...

Jesaja heeft het volk Israël een spiegel voorgehouden, 39 hoofdstukken lang. En Israël ging zichzelf in de spiegel zien... maar toen was het al te laat... Israël was inmiddels al overwonnen door de grootmacht Assyrië en in ballingschap gevoerd... Israël kwam zichzelf pas tegen in het Babylonische rijk, waarheen zij gedeporteerd was... Van haar bijzondere relatie met God getuigden alleen nog maar een afgebrande tempel, een verwoest Jeruzalem en een land waar de armsten waren overgebleven om voor de nieuwe overheerser het land te bewerken. ... Wat zou dat toch pijnlijk zijn geweest voor het volk Israël: je schaamt je..., je voelt je diep schuldig..., je voelt je verloren, want je weet dat er iets onherstelbaar kapot is gegaan... Er was geen hoop meer. Geen weg meer terug. Het meest zwarte scenario was werkelijkheid geworden voor Israël.

Maar wat zijn nu de eerste woorden die Jesaja in het tweede gedeelte van zijn boek aan Israël moet doorgeven? Niet: 'dit heb je aan jezelf te danken, punt!' Ook niet: 'ach, wat jammer voor je, maar de tijd heelt alle wonden hoor'? Ook niet: 'je moet het maar

aanvaardden?' Nee: *troost, troost mijn volk*. Troost Mijn volk, want Ik kom naar haar toe! Vers 2: *spreek naar het hart van Jeruzalem en roep tot haar dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij uit de hand van de HEERE het dubbele ontvangen heeft voor al haar zonden*. 'Het is genoeg, het is klaar, Ik kan het niet meer zo aanzien', zegt God. Ik kom naar jullie toe! Vers 3: *bereid de weg van de HEERE, maak recht in de wildernis een gebaande weg voor onze God. Alle dalen zullen verhoogd worden, alle bergen en heuvels zullen verlaagd worden; wat krom is, zal recht worden; wat rotsachtig is, zal tot een vlakke worden. Want de heerlijkheid van de HEERE zal geopenbaard worden, en alle vlees tezamen zal zien, want de mond van de HEERE heeft gesproken*.

God komt naar het volk Israël toe! Zoals bij koningen wel vaker gebeurde, zal er een koninklijke weg aangelegd worden. De koning moest natuurlijk geen hinder ondervinden en geen vertraging oplopen. God zal komen op en gebaande weg, een weg zonder klimpartijen en steile afdalingen: alle dalen zullen verhoogd worden en alle bergen zullen verlaagd worden. God is in aantocht op een rechte weg zonder omleidingen, zonder vertraging: wat krom is, zal recht worden. God zal komen op een snelweg zonder kuilen en drempels: wat rotsachtig is, zal tot een vlakke worden. God komt eraan gesneld. Hij snelt op Zijn volk Israël af: Het is genoeg! Ik kan je niet loslaten. Ik kan de situatie zo niet laten. IK WIL BIJ JE ZIJN!

Wat prachtig hè? Zou er voor Israël op dat moment een mooiere, diepere troost zijn geweest dan dat? God stelt geen plan op om de relatie met elkaar te gaan herstellen. God zegt niet dat Hij hen eventueel wil vergeven en dat bij Hem de deur nog op een kier staat. Nee, God gooit de deur van de hemel wijd open en snelt op Zijn volk af. ... Moeten ze dan niet eerst spijt betuigen? Valt er dan niet iets eerst goed te maken? Moet er niet worden gepraat? Ja, dat is allemaal waar..., maar eerst Zijn volk troosten. Eerst bij Zijn volk zijn.

En dat is de betekenis van het Kerstfeest en van de Adventsweken die wij nu zijn ingegaan. Advent: komst, Hij komt. God maakt de beweging naar ons toe. Hij komt, Hij snelt op ons af. En alle obstakels die daarbij in de weg kunnen staan, laat Hij verwijderen.

Dat is wel even goed om te noemen, want zelf had ik dit eigenlijk altijd verkeerd gelezen, tot een jaar geleden. Ik las deze tekst altijd als een oproep dat wij bergen vlak moesten maken en valleien moesten ophogen voor God: 'bereid de weg van de HEERE'. Ik had dit gelezen als dat wij aan de slag moesten om God intrede te laten doen: onze kromme wegen recht maken, alle hobbels voor God verwijderen enzovoort. Maar dat bedoelt Jesaja hier niet. Nee, Jesaja kondigt hier de koninklijke intocht aan. God zal komen als een koning, zoals koningen in die tijd vaker een koninklijke weg voor zich

lieten maken. God zal komen als een koning en dat betekent dat geen berg of dal, geen kromme weg of blokkade Zijn komst zal kunnen verhinderen of vertragen. Niets zal Hem in de weg staan! Want de Koning komt. Om bij ons te zijn.

Nou, dat is gebeurd. Deze woorden zijn uitgekomen. God is tot Zijn volk gekomen in Babel, waar ze gevangen zat. De weg voor het volk Israël zelf was nog bijzonder hobbelig hoor en vol kuilen, vol valkuilen. Maar in die tijd in Babel heeft Israël haar vertrouwen in God weer hervonden. God Zelf gevonden. Deze tijd in Babel, een woestijntijd, bleek een heel vruchtbare tijd te zijn voor haar geloof. Grote stukken van het Oude Testament zijn waarschijnlijk in die tijd ook geschreven. God kwam tot Zijn volk om haar te troosten, om haar de zin van het leven te laten zien, haar houvast te zijn, een fundament te geven onder haar wankel bestaan. God kwam tot Zijn volk.

Eeuwen na de tijd van Jesaja zijn deze woorden van Jezus opnieuw werkelijkheid geworden. Toen Jezus kwam. God kwam in Jezus opnieuw tot Zijn volk. Opnieuw was het toen code rood of zwart voor Israël. Romeinse overheersers. Allemaal groepen en tegenstellingen in de maatschappij. Een uiterst donkere tijd. Maar God kwam opnieuw tot Zijn volk, geen enkele blokkade stond Hem in de weg. Niet het kromme ongeloof van de joodse leiders. Niet die overvolle herbergen die ervoor zorgden dat er geen plaats voor Hem was. Niet die diepgezonken keizer Herodes die alle kindjes liet vermoorden. Voor God was er geen enkele blokkade, kromme wegen moesten rechtgemaakt worden, valleien verhoogd, bergen afgevlakt... God maakte voor Zichzelf ruim baan om bij ons te zijn. Immanuël. God met ons. God met ons, om ons de ware troost, de zekerheid, het houvast te bieden. Aan een wereld verloren in schuld.

En eens zullen deze woorden van Jesaja opnieuw vervuld worden. Als Jezus zal komen in al Zijn heerlijkheid en majesteit en werkelijk alle blokkades uit de weg geruimd zullen worden. Dan zal het werkelijk en ten volle zijn, zoals Jesaja verkondigde: 'de heerlijkheid van de HEERE zal geopenbaard worden'. Dan zullen wij altijd bij God en Hij bij ons, dan zullen wij in Zijn heerlijkheid mogen delen, zoals wij vorige week in de preek hoorden over die menigte die niemand tellen kan die voor Gods troon mag staan juichen.

Maar... zou God ook in deze tijd bezig zijn om tot ons te komen? Heb je dat ook wel eens ervaren? ... Ik hoor het wel eens van mensen dat ze een geweldige kracht, of weldadige rust mogen ervaren, juist op het moment dat het zo nodig is, bijvoorbeeld voor een operatie of tijdens een heel moeilijk gesprek. Zou God dwars door die blokkades van angst en zorgen zijn doorgebroken om bij die personen te zijn? Vorige week vertelde een ouder gemeentelid mij nog dat zij had ervaren dat God echt in haar leven had gewerkt, ook al was zij helemaal

niet zo christelijk opgevoed eigenlijk. God had – zo vertaal ik het – voor Zichzelf kromme wegen rechtgemaakt om deze vrouw te bereiken. ... Je moet niet allemaal wonderen en bijzondere ervaringen verwachten hoor..., maar zou God ook niet onderweg kunnen zijn naar jouw hart, of inmiddels jouw leven hebben bereikt misschien zonder dat je het door hebt? God komt! Hij is de Komende! En voor God zijn die bergen met zorgen of die bergen van werk die je voor je ziet echt niet zo lastig om over te gaan. God maakt bergen vlak voor Zijn aantocht. Of die diepe kuil waarin je je bevindt, die afgrond waar je jezelf op het randje ziet balanceren: kijk eens naar God, Hij kan jou daar niet alleen laten staan. Zoek je zin maar zie je weinig zin in je leven of in alles wat op de wereld gebeurt? Of loopt je eigen leven zo krom, zo hopeloos krom? God gaat al die blokkades door, kromme wegen, diepe ravijnen, hoge bergen, hobbels op de weg... Hij gaat er doorheen. Niets staat Hem in de weg om heel dicht bij je te zijn.

Wat een troost hè? Wat een houvast voor je leven. Je enige troost in leven en in sterven. Wat een zekerheid. Wat een geweldige God! Hij wacht gelukkig niet totdat de weg voor Hem vrij hebben gemaakt en ons leven hebben opgeruimd. Hij maakt Zelf ruim baan om bij u en mij te kunnen zijn, ongeacht de bergen, afgronden, kuilen of hobbels in ons soms zo kromme leven.

Maar nu even nog wat anders... en daarmee maak ik een bruggetje naar het pastoraat, het omzien naar elkaar in de gemeente, waar de kerkenraad straks iets met u over wil delen. Jeruzalem wordt deze troost aangezegd door God. Een verwoest Jeruzalem, met een tempel die in puin ligt, wordt getroost door God. Maar als Jesaja deze troost heeft uitgesproken, wordt Jeruzalem nog een keer aangesproken. Jeruzalem moet nu zelf deze troost ook gaan uitroepen naar alle andere steden in Judea. Vers 9: *Klim op een hoge berg, Sion, verkondigster van een goede boodschap; verhef uw stem met kracht, Jeruzalem, verkondigster van een goede boodschap. Verhef die, wees niet bevreesd. Zeg tegen de steden van Juda: Zie, uw God! Zie de Heere HEERE, met kracht zal Hij komen! ... Als een herder zal Hij Zijn kudde weiden. Hij zal de lammetjes in Zijn armen bijeen brengen en in Zijn schoot dragen.*

Jeruzalem, de getrooste wordt zelf tot een trooster. Zij krijgt de taak om als een omroeper op een hoge berg te gaan staan en het rond te schallen zodat alle steden om haar heen het zullen horen: 'zie, jullie God! Zie de Heere HEERE, met kracht zal Hij komen!' Als u vanmorgen getroost wordt... als jij het in je hart hebt gesloten dat God ook in jouw leven heel dichtbij wil zijn ondanks alle obstakels die er misschien van jouw kant zijn..., dan vraagt God van u en jou om dit ook te delen met anderen. Om van een getrooste zelf ook een trooster te worden. Om van iemand die aangezegd krijgt dat God bij jou wil zijn het ook aan een ander te zeggen dat God nabij wil zijn. In de preek krijg je deze troost, die houvast

en deze zekerheid, dit geluk en deze rust, aangezegd... en in de week is het de bedoeling dat je dit met elkaar zult delen. Daarom gaan wijkouderlingen op huisbezoek. Daarom doet een heel aantal sectieteamleden in onze gemeente bezoekjes bij ouderen, bij zieken, maar ook bij andere gemeenteleden. Sommige van die sectieteamleden vormen daarmee het enige draadje tussen een persoon en de kerk, een heel kwetsbaar draadje, maar zo belangrijk, zo troostvol. Weet je daarom vanmorgen bemoedigd als sectieteamlid en neem deze bemoediging mee. Maar neem het allemaal mee de gemeente in. Wat moet je elkaar gaan vertellen? Waar moet het over gaan tijdens een bezoek? Over van alles en nog wat, maar dit is het belangrijkste wat je met elkaar mag delen: *God is tot ons gekomen en Hij komt tot ons. God gaat daarbij echt alle blokkades door en maakt voor Zichzelf een weg om ons leven te kruisen. Daar mag je op vertrouwen. Ook al heb je het vergooid. Ook al doe je er zo weinig aan. Ook al heb je je eigen weg afgezet, of zie je voor jezelf geen weg. God weet de weg en Hij maakt een weg voor Zichzelf... omdat Hij niet in de hemel kan blijven... Hij zwaait de deur open om ons op te zoeken. God komt tot ons. Om bij ons te zijn.* Dat is Advent. Dat is onze hoop voor de toekomst. En dat is ook onze hoop voor vandaag. Daarmee mag je elkaar bemoedigen. Op bezoek. Of via een kaartje. Of op een kring, als hopelijk de kringen straks weer fysiek bij elkaar kunnen komen.

Zullen wij elkaar zo blijven bemoedigen, zoals Jesaja deed? Laat goedkope troostwoorden maar achterwege. En je hoeft ook niet voortdurend met Bijbelteksten te smijten hoor! Het is vaak een aftasten, de juiste golfengte proberen te vinden om iemand te troosten, om elkaar te bemoedigen. Maar die hoop, die mogen wij delen. In vreugdevolle tijden en in tijden van verdriet. In tijden van vrijheid en ook in coronatijd. Vertel het elkaar, deel het met elkaar: God wil bij ons zijn! Hij is gekomen. Hij zal komen. En Hij komt ook nu. Hij maakt de beweging naar jou toe, ook al is er bij jou geen beweging in te krijgen. Geen blokkade is voor Hem te lastig.

Laten wij daar elkaar mee bemoedigen. En ook mensen buiten de gemeente. En ook onszelf. En als je het lastig vindt om woorden tegen een ander te zeggen, of als het niet gepast is op een bepaald moment om veel woorden te spreken, bemoedig dan de ander door je daden en je houding. Wees voor een ander op dat moment de handen van God... of wees voor een ander de oren van God en laat zo zien dat God echt heel dichtbij de ander wil zijn.

Want dat is onze hoop. Onze troost. Hij is nabij, Hij komt, Immanuël.